

Appellationis male pœna quæ sit. Vide *verb. Pœna, art. 2, num. 56 ad 59.*
Circa admissionem, vel non admissionem appellationis plura vide collecta, *ib. num. 7 et seqq. ad finem.*

APPLICATIO MISSÆ (I, 657).

Applicatio missæ quomodo, a quibus, et pro quibus fieri debeat, et possit. Vide *verb. Missa, art. 2, per tot. et art. 7, per tot.*

Applicatio missæ facta a religioso subdito prævalet applicationi factæ a superiore. Vide *dict. art. 2, n. 10.*

Vivens probabilis invalide applicat animabus purgatorii omnes missas pro se defuncto applicandas, *ib. num. 11.*

APPROBATIO (I, 657).

PRO CONFSSIONIBUS EXCIPIENDIS.

Approbatio est authenticum iudicium, seu declaratio de idoneitate, et sufficientia sacerdotis ad audiendas confessiones facta ab habente potestatem episcopalem, vel quasi episcopalem; et differt a collatione jurisdictionis. Vide *verb. Approbatio, art. 1, a num. 1 ad 5.*

Historia quoad facultatem excipiendi sacramentalem confessionem. Vide *ib. num. 96 et seqq.*

Nullus presbyter sive secularis, sive regularis, potest regularium confessiones excipere nisi ab episcopo approbationem acceperit, *ib. num. 100 et seqq.*

Dummodo parochiale beneficium non habeat, *ib. n. 100.*

Approbatio ordinarii prærequiritur ad valide absolvendum sæculares, et etiam ad valide absolvendum a peccatis venialibus, et a mortalibus alias confessis, *ib. a num. 7 ad 9.*

Approbatio ad beneplacitum, seu absque temporis limitatione concessa non expirat per mortem, vel amotionem ab officio ipsius concedentis, *ib. num. 10, et verb. Gratia, ut est gratiosum rescriptum, num. 8.*

Approbatio ad beneplacitum quibuscunque etiam regularibus concessa quocumque revocari potest, et ad limitatum tempus reduci, eoque elapso sine alia revocatione expirat, *ib. num. 11 ad 13.*

Ante vero finitum tale tempus non potest sine causa revocari, imo sine gravi causa neque prorogatio debet denegari, *ib. num. 14.*

Approbatio confessoriorum pro locis exemptis pertinet ad episcopum, intra cujus diœcesim existunt loca exempta, non autem ad prælatum loci; secus vero si locus sit nullius diœcesis, *ib. num. 13, 16.*

Generaliter loquendo approbatio potest dari ab episcopis etiam non consecratis, si jam electi sint et confirmati, a vicariis capitularibus sede vacante, ab abbatibus, commendatariis, prioribus, et aliis habentibus proprium territorium, et a generalibus et provincialibus regularibus quoad suos subditos, *ib. num. 17 ad 23.*

Approbatio nequit dari a parochis pro suis parochianis: imo parochi nequidem possunt sibi in confessorium eligere simplicem sacerdotem non approbatum ab ordinario, *ib. num. 24, 25.*

Approbatio an dari possit a nuntiis et legatis in suis respective provinciis, *ib. a num. 26 ad 28.*

Approbatio debet dari ab episcopo illius loci, in quo confessorius confessiones audit, *ib. num. 39, 40, 41.*

Regulares in diœcesi in qua sunt approbati, possunt audire confessiones omnium sæcularium, etiam ex aliis diœcesibus confluentium, et eos item absolvere a casibus ipsis reservatis, nisi eosdem pœnitentes noverint in fraudem reservationis ad alienam diœcesim pro approbatione absolute, mi-grasse, *ib. num. 42, 43.*

Approbatio petita et non obtenta ab ordinario, licet injuste denegetur, non sufficit nec pro confessorio sæculari, nec pro regulari, *ib. a num. 44 ad 46.*

Approbatio ordinarii pro confessionibus sæcularium est necessaria regularibus, etiamsi sint lectores, et in theologia magistri; imo possunt examinari etiamsi examinatores synodales, non obstantibus privilegiis, etiam *Cruciatæ, ib. num. 47, 48.*

Regulares prævio examine semel approbati non possunt iterum ab eodem episcopo examinari, neque ab eisdem confessionibus audiendis suspendi, nisi nova superveniente causa, quæ ipsas confessiones concernat, *ib. num. 49 ad 51.*

Auctor *num. 50* corrigitur, *ib. num. 105 et seqq.*

Quilibet confessorius quantumvis regularis simpliciter approbatus ab episcopo antecessore potest iterum examinari, et si minus idoneus repertus fuerit reprobari ab episcopo successore, ad iterandum autem examen successores non tenentur, *ibid. num. 52, 53.*

Licet confessorii possint iterum examinari ab episcopo successore, non tamen iterum examinari possunt a vicario capitulari, sede vacante, nec ab ipso revocari potest eorum facultas, et approbatio habita ab episcopo, seu ordinario defuncto, *ib. a num. 54 ad 57.*

Auctor, *num. 54 et seqq.*, declaratur, *ib. num. 109 et seqq.*

Et neque vicarius apostolicus examinare potest approbatus ab episcopo, et multo minus vicarius generalis episcopi, *ib. num. 58, 59.*

Regulares generaliter idonei reperti debent sine limitatione temporis, loci, et personarum approbari, ad differentiam eorum qui non adeo idonei inventi possunt admitti cum limitata facultate ad arbitrium ordinariorum, *ib. num. 60 ad 62.*

Regulares sine approbatione ordinarii nequeunt excipere confessiones Tertiariarum qui vivunt in propriis domibus, licet habeant requisita pro Tertiariis: bene vero illorum sæcularium, qui sunt vere de familia in suis monasteriis, et continui commensales ex sola prælati regularis approbatione: et præbetur qui censendi sint vere de familia continui commensales, *ib. a num. 63 ad 68.*

Privilegium præfatum non tenet respectu aliorum non talium, nec etiam quoad advenas, qui in monasteriis regularium infirmantur, *ib. num. 69, 70.*

Regulares approbati ad confessiones sæcularium audiendas nequeunt omnes simul unius conventus suspendi a locorum ordinariis, nec ad duos restringi pro qualibet ecclesia, *ib. num. 71, 72.*

Quanam pœna puniendi sint regulares, qui sine licentia episcopi se pro confessorii gerunt, *ib. num. 111.*

Confessorii ubicunque, etiam Romæ approbati licet etiam sint regulares, non possunt hodie audire confessiones extra territorium approbantis absque licentia ordinarii loci, *ib. a num. 73 ad 74.*

Confessorii etiam regulares in vim bullæ *Cruciatæ* a pœnitentibus ad audiendas eorum sacramentales confessiones electi, nullatenus confessiones hujusmodi audire possunt sine approbatione ordinarii loci, in quo ipsi pœnitentes degunt, et confessorios eligunt, et assignatur sub qua pœna, *ib. n. 76 ad 79.*

Approbatus in una diœcesi non potest in alia diœcesi, in qua non sit approbatus, excipere confessionem alicujus habentis licentiam, seu privilegium eligendi quemcunque confessorium, *ib. num. 80, 81, 82.*

Pro virtute facultatis datæ in jubilæis, seu in bullis etiam *Cruciatæ* nequeunt pœnitentes eligere sibi confessorios non approbatos ab ordinario loci, in quo confessiones sunt excipiendæ, *ib. num. 83.*

Parochus post dimissionem beneficium non potest absque nova approbatione audire confessiones, nec etiam tempore jubilei, nisi forte fuisset prius approbatus sine limitatione temporis independentem a beneficio parochiali, *ib. num. 84.*

Parochus non indiget alia approbatione ad audiendam confessionem sui parochiani extra propriam parochiam, et diœcesim. Varii autem tenent contrarium, *ib. num. 85, et verb. Parochus, art. 3, num. 26, 27, ubi ad rem assertur resolutio sacre congr. concilii.*

Capellani militum, seu missionarii castrenses in casibus, in quibus non adest breve apostolicum aliter disponens, debent approbari ab ordinario loci, non autem a capellano regio, et innuuntur ad rem necessario advertenda, et observanda, *ib. num. 86, 87, 88.*

Approbatio potest dari ab ordinario etiam extra propriam diœcesim existente, *ib. num. 89, 90.*

Regularis approbatus ab alio episcopo dum in eius diœcesi versatur, sive ut hospes, sive cum domicilio, si postquam transierit ad diversam, ad eandem redeat, non indiget ibi nova approbatione, sed virtute illius prioris nondum revocata potest ibi confessiones audire, etiam tempore episcopi successoris, nisi prædecessoris approbationes revocaverit, *ib. n. 91, 92.*

Ordinarii in approbatione confessoriorum tenentur eos obligare ad attente legendas, et accurate observandas constitutiones Gregorii XV, *incip. Universi Domini gregis, editas contra confessorios sollicitantes, et constitutionem Benedicti XIV, incip. Sacramentum pœnitentiæ, ib. num. 93 et seqq.*

Approbatio extra diœcesim approbantis non prodest, *ib. num. 95.*

An episcopus excommunicatus non toleratus, suspensus ab officio et jurisdictione, approbare possit ad confessiones audiendas, *num. 112.*

De regularium facultate audiendi confessiones, *num. 113.*

Opus non est approbationem in scriptis habere, *num. 114.*

Quid si episcopus externe tantum approbet sacerdotem, *num. 115.*

Approbatus ad ministranda sacramenta in generali, a fortiori approbatus est ad pœnitentiæ sacramentum, *num. 116.*

Quid dicendum de sacerdote, qui non approbatus (sciente episcopo), coram ipso excipit confessiones, *num. 117.*

Approbatus ab episcopo in suum confessorium, non intelligitur etiam respectu aliorum, *num. 118.*

Tridentina synodus duos approbationis modos assignat, *num. 119.*

Parochi jure proprio, alii sacerdotes jure delegato confessiones audiunt, *num. 120.*

Quid de parochis in aliena diœcesi, *num. 121.*

APPROBATIO REGULARIUM PRO CONFSSIONIBUS REGULARIUM HABENDA A SOLIS EORUM PRÆLATIS REGULARIBUS.

Regulares pro confessionibus suorum regularium non indigent approbatione episcopi, sed solum sui prælati regularis, a quo approbati, sine expressa exclusionem novitiorum, possunt valide eos absolvere. Vide *verb. Approbatio, art. 2, num. 1 ad 4.*

Novitii absque licentia prælatorum ordinis possunt valide confiteri, et absolvi a peccatis etiam in religione reservatis per quemcunque confessorium ab ordinario pro sæcularibus approbatum, *ib. n. 5, 6, 7.*

Confessorii approbati pro fratribus possunt valide absolvere juvenes professos sub cura magistrorum degentes, nisi prælatus regularis in approbatione expressos exclusit, *ib. num. 8.*

Regulares itinerantes, seu tempore concionum,

vel ratione alterius occasionis extra conventum existentes, nec copiam confessorii approbati propriæ religionis habentes, possunt confiteri cuilibet confessorio, sive regulari, sive sæculari, et secundum plures etiam non approbato, et assignatur quid oneris eis supersit pro reservatis, *ib. num. 9 ad 14.*

Quid sentiendum de sententia auctoris, *num. 10 et seqq. posita, ib. num. 27.*

Regulares quamvis ab episcopis approbati nequeunt virtute privilegiorum audire confessiones regularium alterius ordinis, nisi forte, qui volunt audiri licentiam habeant suorum prælatorum, qua stante poterunt eligere etiam simplicem sacerdotem, sive sæcularem, sive regularem non approbatum ab episcopo, *ib. num. 16, 17.*

Regularis, qui inscio, vel invito prælato sui ordinis, approbatur ab ordinario ad audiendas confessiones in sua diœcesi, licet eas illicite audiat, tamen eas valide excipit, at neque valide si in aliqua religione in contrarium adsit constituto a sede apostolica approbata, *ib. num. 18, 19.*

Generalis regularium potest suos subditos a se, vel a suis prædecessoribus, vel aliis quibuscunque superioribus ad audiendas confessiones approbatos, eosdem ab iisdem suspendere etiam ex causa occulta et extrajudicialiter, *ib. num. 20.*

Tempore jubilei possunt omnes regulares confiteri peccata etiam superiori reservata sacerdotibus ab ordinario approbatis, tam sæcularibus, quam cujusvis ordinis regularibus, *ib. num. 21, 22.*

Equites sancti Joannis Hierosolymitani possunt confiteri cum regulari sacerdote a suo superiore tantum approbato, sicuti possunt alii regulares, *ib. num. 23.*

Regulares itinerantes possunt cuicumque idoneo sacerdoti confiteri, *num. 28.*

Episcopi alique monasteriorum prælati, subjectis sibi monialibus, præter ordinarium, debent adhuc extraordinarium confessorium concedere, *num. 29.* Cujusnam sit illum approbare, *num. 30.*

APPROBATIO CONFESSARIORUM PRO MONIALIBUS.

Confessorii monialium debent esse approbati ab ordinario loci, quamvis sint regulares pro sibi subjectis, ac etiamsi generalis. Vide *verb. Approbatio, art. 3, num. 1 ad 4.* Licet iidem confessorii sint generaliter approbati ab episcopo ad audiendas confessiones sæcularium, adhuc est eis necessaria specialis approbatio pro monialibus sibi subjectis, nec approbati pro uno monasterio censentur approbati pro alio, *ib. num. 5, 6.*

Etiam confessorii extraordinarii indigent speciali approbatione episcopi, nec semel approbati censentur semper approbati, nec in vim unius approbationis possunt pluries monialium, etiam ejusdem monasterii, confessiones audire, sed toties approbandi quoties deputandi, *ib. num. 7 ad 10.*

Confessorii non approbati specialiter ad audiendas confessiones monialium nequeunt earum confessiones audire neque tempore jubilei; qui etiam approbati pro uno monasterio non censentur approbati pro alio, *ib. num. 11, 12.*

Confessorius præsentatus ad excipiendas confessiones monialium regularibus subjectarum debet vel absolute rejici, vel per totum triennium approbari, non vero ad tempus brevius, *ib. num. 13.*

Nulla ex monialibus subjectis regularibus sentiens se non gravatam mortali culpa potest de venialibus valide confiteri sacramentaliter cuicumque sacerdoti non approbato ab ordinario, *ib. num. 14.*

Non obstante privilegio ab auctore relato in *Supplemento*, concessio generalibus et provincialibus pro religiosiis Hispaniarum audiendi confessiones monialium absque ordinarii approbatione, attamen id alibi non licet, *num. 15.*

An moniales ex lege foundationis, et ex consuetudine possint sibi eligere in confessorium aliquem,

qui ab episcopo approbationem accipiat, *ib. num. 46 et seqq.*

AQUA.

AQUA BENEDICTA (I, 700).

Aqua benedicta est duplex, et quæ sit? Eamque facere nequit diaconus. Vide *verb. Aqua benedicta, num. 1, 2, 3.*

Aquæ lustralis benedictio si fieret a sacerdote excommunicato, vel suspensio, evaderet irregularis, *ib. num. 4.*

Aqua benedicta non est sacramentum, sed quoddam sacramentale; et exhibetur quando aquæ lustralis benedictio faciendâ, qui, qualiter, et per quem aspergendum, *ib. num. 5 ad 9.*

Aqua benedicta, si deficere videatur, et alia benedicta haberi non possit, reparari quit per additionem non benedictæ in minori quantitate, ac idem de oleo benedicto, *ib. num. 10.*

Aquæ benedictæ aspersorium episcopo accedenti ad ecclesiam debet ministrari a prima dignitate, vel digniore canonico; accedenti vero ad ecclesiam collegiatam, seu regularium, porrigendum est a digniore illius ecclesiæ, *ib. num. 11, 12.*

Prælato referendario et gubernatori civitatis accedenti ad ecclesiam, quomodo danda aqua benedicta, *ib. num. 15.*

An sacerdos, e sacristia celebraturus procedens, se signare aqua benedicta debeat, *num. 14 et 30.*

Antiqui manu tantum ante amictum ter se signabant, *num. 15.*

Aqua benedicta an ex opere operato debeat venialia, et an aspersa super sepulcra prosit defunctis, *num. 16, 17.*

Utrum unica benedictione possint benedici plures fontes intra se distantes, *num. 18.*

An liceat aquam rosaceam miscere aquæ benedictæ ob fragrantiam, *num. 19.*

An peccet qui pro benedicta exponit non benedictam, et quale sit peccatum; item si profanetur, *num. 20, 22.*

Utrum ad consequendos effectus aquæ benedictæ requiratur ejusdem contactus physicus, *num. 21.*

Num illius usus excommunicatis prohibitus sit, *num. 23.*

An tempore interdicti fieri possit aspersio aquæ benedictæ, *num. 24.*

Utrum vendi possit absque labe simoniæ, *num. 25.*

De Judæorum more non nisi lotis manibus adorare Deum, qui ritus ad ethnicos traductus, *num. 26, 27.*

Unde repetendus usus aquæ benedictæ apud Christianos, *num. 28, 29.*

AQUA AD BAPTISMUM.

Aqua ad baptismum quæ requiratur. Vide *verb. Baptismus, art. 2, per tot.*

AQUA AD CONSECRATIONEM.

Aqua vino consecrando in sacrificio missæ sub mortali admisceri debet, et minor vino saltem quoad duas partes. Vide *verb. Missa, art. 8, num. 1 et 2, et verb. Vinum a num. 23 ad 26.*

Aqua admiscenda est vino potissimum ob tres rationes, quæ ex Trid. assignantur, *ib. num. 24.*

Præceptum de aqua miscenda vino est tantum ecclesiasticum, et non divinum, *ib. num. 25.*

Aqua mista vino non convertitur immediate, sed solum mediate in sanguinem, *ib. num. 27.*

Aquæ benedictæ aspersio an, et quomodo prosit defunctis. Vide *verbum Suffragia, num. 21.*

ARBITER, ARBITRATOR (I, 710).

Arbiter unde sit dictus, et qualibus donatus sit acceptionibus. Vide *verb. Arbiter, Arbitrator, num. 1 et 2.*

Arbiter proprie et stricte quis sit ejusque duplex assignatur genus, ac differentia declaratur. Vide *ib. a num. 3 ad 12, et num. 88.*

Arbitri nomen quamvis in lata et generali acceptione possit etiam convenire arbitratori et amicabili compositor: stricte tamen, et proprie isti inter se differunt; hocce affatim enucleatur, *ib. a num. 15 ad 18.*

Quandonam quis electus dicatur in arbitratorem et non arbitrum, *ib. num. 89.*

Etiam inter arbitrum præsertim voluntarium et judicem multæ intercedunt differentiæ, quæ assignantur, *ib. num. 19.*

Arbiter juris non multum differt a iudice; tamen proprie non est iudex, nec ordinarius, nec delegatus, sed ad similitudinem delegati, *ib. num. 20 et 21.*

In arbitros compromittere generaliter loquendo possunt omnes qui habent rerum suarum liberam administrationem; secus autem non, *ibid. n. 22.*

In specie loquendo in arbitros compromittere non possunt multi, qui assignantur, *ibid. num. 25.*

Arbitri esse possunt generaliter loquendo omnes qui a jure non prohibentur, et assignantur varii, *ib. a num. 24 ad 27.*

In specie loquendo arbitri esse non possunt multi, qui assignantur, *ib. num. 28.*

Explicatur auctor, *ib. num. 90 et 91.*

Licet femina nequeant esse arbitrices, possunt tamen esse arbitratrices, *ibid. num. 29.*

Imo feminae possunt etiam esse arbitrices, si habeant jurisdictionem de jure communi, vel secundum consuetudinem regionis, *ib. num. 30.*

Item licet religiosi nequeant esse arbitri, possunt tamen cum consensu superiorum esse arbitratrices, *ibid. num. 31.*

Sic etiam licet nemo possit esse arbiter in re propria, potest tamen esse arbitrator, *num. 32.*

Ita pariter licet laicus nequeat in causis spiritualibus esse arbiter, potest tamen esse arbitrator, *ib. num. 33.*

Insuper accedente auctoritate iudicis ecclesiastici laicus conjunctim cum clerico potest esse arbiter in causa spirituali, et valet laudum ab ipsis prolatum, *ib. num. 34.*

Laici possunt esse arbitri in causis civilibus clericorum, *ib. num. 35.*

Compromissum tam de jure civili quam de jure canonico potest fieri in iudicem, ut in arbitratorem, etiam respectu causæ coram ipso agitate, *ib. num. 36.*

An etiam utroque jure possit fieri tale compromissum in iudicem ut in arbitrum, *ib. num. 37.*

Confirmatur sententia auctoris, *ib. num. 92, explicaturque Lex 9, § 2, ff. De recept. arbitr., ib. num. 95.*

Compromissum potest fieri in unum, duos, vel plures arbitros pari, vel impari numero; consultius tamen est, ut impari numero assumantur, hisque non concordantibus stari debet arbitrio majoris partis concordantis, *ib. num. 38, 39 et 40.*

Quid si ipsi omnes discordent in taxanda aliqua quantitate, *ib. num. 41.*

Si duo eligantur arbitri ea conditione, ut si inter se discordent, eligant tamen tertium innominatum, tunc tale compromissum, et secutum inde laudum non valet, *ib. num. 42.*

Imo tale compromissum, et secutum inde laudum erit invalidum, etiamsi duo illi arbitri concorditer eligant dictum tertium innominatum, *ib. n. 43.*

Si autem eligantur duo arbitri ea conditione, ut

si inter se discordent, sibi associent tertium nominatum et determinatum, tunc tale compromissum, et inde secutum laudum erit validum, *ib. n. 44.*

Arbiter de iis tantum ferre potest arbitrium, de quibus in ipsum factum est compromissum, *ibid. num. 45.*

Potest tamen arbiter cognoscere, et arbitrari de illis, quæ ita sunt coherencia, et connexa cum causa principali, ut hæc sine illis commode expediri non possint, licet ipsa non sint in compromisso expressa, *ib. num. 46.*

Item potest arbiter arbitrari super fructibus perceptis ex re, de qua in se factum est compromissum, *ib. num. 47.*

Item potest arbiter statuere, seu assignare diem solutionis faciendæ, *ib. num. 48.*

Quamvis arbiter compromissarius non possit punire partem contumacem in parendo, nisi in compromisso sit specialiter cautum, potest tamen eam condemnare ad solvendas expensas ob dictam suam contumaciam ab altera parte factas, *ib. num. 49.*

Coram arbitro compromissario non potest fieri reconventio, nec etiam coram arbitro juris electo, non ad totam causam, bene vero si ad totam causam, *ibid. num. 50 ad 52.*

Arbiter tenetur per se ipsum laudum, seu sententiam ferre, *ib. num. 53.*

Arbiter laudum pronuntiare debet in præsentia partium compromittentium, nisi aliter in compromisso sit cautum, *ib. num. 54.*

In arbitros potest fieri compromissum super quolibet causa, seu re, de qua in jure non sit expresse prohibendum, *ib. num. 55.*

In jure prohibentur committi in arbitros causæ illæ quæ ob sui gravitatem, et præjudicii periculum a majoribus iudicibus sunt expediendæ, et recensentur, *ib. num. 56 ad 63.*

Quando compromissum simpliciter factum est, et laudum necdum receptum, aut homologatum, datur ex eo actio ad interesse, *ib. num. 64.*

Quando laudum est receptum, vel homologatum datur ex eo exceptio, et actio in factum, *ib. num. 65.*

Si in compromisso apposita sit poena, tunc sub ea standum est laudo per arbitros pronuntiato, *ib. num. 66.*

Pœna tamen soluta, non compellitur pars nolens stare laudo, *ib. num. 67.*

Excipe tamen, nisi dicto compromisso pœnali adjecta sit clausula: *Rato manente compromisso, et arbitrio, seu laudo super eo lato, vel adjectum sit juramentum de stando laudo, ib. num. 68 et 69.*

Si nullo interveniente legitimo impedimento solutio non fiat intra tempus ab arbitro præfixum; tunc poena committitur, quamvis post lapsum dictum tempus solutio offeratur: secus tamen interveniente legitimo impedimento, aut si pars altera post lapsum præfixum tempus solutionem oblatam accipiat, *ib. num. 70 ad 72.*

Si pro solutione faciendâ non fuerit ab arbitro præfixum certum tempus, tunc faciendâ est post modicum tempus arbitrio boni viri, seu iudicis taxandum, *ib. num. 73.*

Contra iniquum laudum, seu injustam sententiam arbitri competunt tria præsertim remedia, quæ assignantur, *ib. num. 74.*

Compromissum, et arbitratorum officium, seu potestas finitur multis modis; et primo finitur per sententiam definitivam, super tota causa compromissa prolatam, quod ubertim declaratur, *ib. a num. 75 ad 78.*

Secundo finitur compromissum, et officium, seu potestas arbitratorum per lapsum termini in compromisso præfixi, Tertio recusatione arbitratorum

suspectorum. Quarto acceptilatione. Quinto finitur iudicio. Sexto finitur pacto. Septimo interitu rei, de qua erat ipsum compromissum, nisi tamen in tali casu aliquis litigantium intersit. Octavo morte utriusque, seu etiam unius tantum compromittentium, nisi secus in compromisso fuerit expressum. Nono morte arbitratorum. Decimo finitur etiam morte unius solius arbitri, si plures sint, nisi secus in compromisso sit expressum, *ib. a num. 79 ad 87.*

Sententia ab arbitro lata hoc nomine impugnari non potest, quod is non processit præmissis necessariis probationibus, *ib. num. 94.*

Et a jure canonico correctum jus civile circa præsentiam arbitratorum in prolatione sententiæ, *ib. num. 95 et seqq.*

Si tres fuerint electi arbitri, quorum unus postea inhabilis repertus sit, an sententia a duobus prolata valida sit, *ib. n. 98.*

Multa circa munus et officium arbitratorum referuntur, *ib. num. 99 et seqq.*

De arbitro feudali, *ib. num. 101.*

Qui arbitri esse possint, *num. 103.*

Mulieres jure civili excluduntur; quando jus canonicum eis arbitrium permittat, *num. 104.*

Compromissum factum a canonicis de certa eligenda persona non valet, *num. 105.*

Quatuor casus in quibus non est obligatio standi laudo, *num. 106.*

ARBOR.

Arbor cujus fructus comestio fuit prohibita Adamo et Evæ, quæ fuerit. Vide *verb. Mundus, n. 46 ad 51.*

ARBOR CONSANGUINITATIS.

Arbor consanguinitatis. Vide *verb. Matrimonium quoad impedimenta, art. 1, num. 54 et 55.*

Arboris consanguinitatis cognitio sufficit etiam ad dignoscendos gradus affinitatis. Vide *verb. Affinitas, n. 14.*

ARCANI DISCIPLINA (I, 734).

Disciplina arcani quid sit, spectabat dogmata, sacramenta et illorum ritus et formas; quæ omnia Judæis, ethnicis, catechumenis et fidelibus ipsis celebrabantur. Vide *verb. Arcani disciplina, num. 1 ad 6.*

Causæ quæ fuerint hujus disciplinæ, *num. 7 ad 9.*

Patres aliqui eam tantisper remiserunt, *num. 10.*

Ejus origo et desuetudo, *num. 11 et 12.*

ARCHIDIACONUS (I, 735).

Archidiaconus unde dictus, et qualiter primis apostolorum temporibus fuerit archidiaconus. Vide *verbum Archidiaconus, num. 1 et 2.*

Archidiaconi dignitas in ecclesia antiquissima a quibusdam conferebatur, *ibid. num. 63 et seqq.*

Archidiaconi auctoritas ex post sic est adaucta, ut vicarius episcopi in omnibus esset. Imo sic excrevit, ut fuerit etiam episcopi oculus appellatus, ac idecirco antelatus archipresbytero, hincque ei subjectus, *ib. num. 3 ad 8.*

Excipitur tamen casus funeralium, in quibus archipresbytero curam animarum exercenti ratione stolæ danda est præcedentia, *ib. num. 9.*

Multa de jure communi pertinent ad officium archidiaconi, quæ cum debitis adnotationibus referuntur, *ib. a num. 10 ad 19.*

Ast hodie attendenda est cujusque specialis ecclesiæ consuetudo, quæ multiplex assignatur, *ib. a num. 20 ad 25.*

De archidiaconi officio, dignitate, et præeminentiis plurima sæpe sæpius in dies disposita sunt a

sacris congregationibus, quæ pro omnium commo-
dum adnectuntur, *ib. num. 26 ad 48.*

De archidiacono comparate ad vicarium est
advertendum, quod illi inter se tripliciter differunt,
et assignantur, *ib. num. 49, 50 et 51.*

Munus archidiaconi intra ecclesiam, *ib. num. 67
et seqq.*

Archidiaconi officium extra ecclesiam, *ib. num.
75 et seqq.*

Quando, et qualis jurisdictio archidiaconis ac-
cessit, *ib. num. 77 et seqq.*

De præsentis archidiaconorum auctoritate, et
vestigis in ea antiquæ auctoritatis, *ibid. num. 92
et seqq.*

Quomodo episcopi ad se revocarunt eam aucto-
ritatem, quam sibi archidiaconi arrogarant, *ib.
num. 90 et seqq.*

Archidiaconus quamvis *ex cap. Ad hæc 7 et cap.
Ut nostrorum 9 De offic. archidiacon. deberet exami-
nare ordinandos, illosque episcopo præsentare,*
tamen hodie non tenetur episcopus ipsum vocare,
ut intersit examini ordinandorum, *ib. num. 52.*

Sic etiam non tenetur episcopus eum vocare, ut
intersit cum examinandis synodalibus, nec ipse
debet cum ipsis necessario intervenire examini
instituentium ad parochiales, *ib. num. 55.*

Imo nedum archidiaconus non habet jurisdictio-
nem ad supradicta, quæ sibi a concilio, et sacra
congregatione sunt limitata, sed neque habet fa-
cultatem et jurisdictionem ad multa alia, quæ sibi
a jure ipso sunt specialiter interdicta, quæque as-
signantur, *ibid. a num. 54 ad 62.*

De archidiaconorum electione et jurisdictione,
num. 95 et 96.

ARCHIEPISCOPUS (I, 747).

ARCHIEPISCOPUS QUOAD SUUM ESSE, ET JURISDICTIONEM,
QUAM HABET IN TOTA SUA PROVINCIA.

Archiepiscopus unde dictus. Vide *verb. Archi-
episcopus, art. 1, num. 1.* Alio nomine appellatur
metropolitano, et quare, *ibid. num. 2.*

Archiepiscopus et metropolitanus in re sunt
idem, *ib. num. 5.* Dantur tamen aliqui archiepi-
scopi, qui proprie non sunt metropolitani, ex
quo nullum habeant suffraganeum, *ib. num. 4.*

Quinam episcopi metropolitano proprio nomine
veniebant, illorum origo, *ib. n. 52 et seqq.*

Episcopi metropolitano subjecti quare appellan-
tur suffraganei, *ib. num. 5.*

Archiepiscopus seu metropolitanus ultra jurisdi-
ctionem, quam habet in propria diocesi, sicuti
cæteri episcopi in suis, habet ordinariam jurisdi-
ctionem in omnes suffraganeos, seu episcopos non
exemptos suæ provincie, *ib. num. 6.*

Archiepiscopus est iudex ordinarius et compe-
tens omnium episcoporum suæ provincie, *ibid.
num. 7.*

Archiepiscopus potest libere exercere suam ju-
risdictionem et auctoritatem in casibus qui assi-
gnantur, *ibid. a num. 8 ad 50.*

In tota sua provincia benedictionem impertiri po-
test, *ib. num. 51.*

Duplex apud Græcos archiepiscopi notio, *num.
64.*

Archiepiscopus inferior est synodo provinciali,
sed potest eam convocare, *num. 65 et 66.*

Si careat suffraganeis, tunc synodus non est ha-
benda provincialis, sed tantum diocesana, *num.
67.*

Constitutiones archiepiscopales totam obligant
provinciam, *num. 68.*

ARCHIEPISCOPUS QUOAD CASUS, IN QUIBUS NON HABET
JURISDICTIONEM

Archiepiscopus non potest hodie visitare diocē-
ses suffraganeorum, nisi causa cogita et probata

in concilio provinciali, nec se ingerere quit in cau-
sis, quæ agitantur coram eisdem in prima instan-
tia. Vide *verb. Archiepiscopus, num. 1 et 2.*

Plura alia non potest archiepiscopus, et distincte
referuntur cum advertentia, si qua exigiatur, *ibid.
num. 5 ad 58.*

Quenam sit jurisdictio archiepiscopi in episco-
pos suffraganeos, *ibid. n. 41 et seqq.*

Archiepiscoporum in suffraganeos diminuta ju-
risdictio a concilio Trident., *ib. num. 54 et seqq.*

Jurisdictio archiepiscoporum in subditos episco-
porum suffraganeorum quanam sit, *ib. num. 63 et
seqq.*

Jurisdictio archiepiscoporum in diocēses episco-
porum suffraganeorum, *ib. n. 70 et seqq.*

Archiepiscopus in provincia tota benedictionem
super populum impertiri potest, *ib. n. 47.*

Auctoritas quatuor archiepiscoporum status
ecclesiastici circa libertatem commercii, *ib. num. 59.*

ARCHIEPISCOPUS QUOAD PALLIUM.

Pallium est præcipuum archiepiscoporum insigne,
seu ornamentum de corpore beati Petri sumptum,
a quo pastoralis officii plenitudo cum archiepisco-
pali nominis appellatione ipsis a papa conferitur,
et dilucidatur. Vide *verb. Archiepiscopus, art. 5,
n. 1 ad 5.*

Archiepiscopus quamvis sit consecratus in episco-
pum, nequit multa exercere ante receptionem pallii,
et ponitur qualiter conficitur ac traditur, ejusque
origo indicatur, *ib. n. 6, 7 et 8.*

Adducitur forma, qua prælatus indigens pallio
illud per se ipsum petit, et recipit, et qualiter per
procuratorem, *ib. num. 9 et 10.*

Qui pallium sunt recepturi, postquam fuit peti-
tum in consistorio, et concessum, componunt pri-
mum cum subdiaconis, *ib. num. 11.*

Cui usus pallii competit, debet infra tres menses
a die consecrationis, si ante non fuit consecratus,
vel a die confirmationis, si jam consecratus, ces-
sante justo impedimento, per se, vel per procurato-
rem petere pallium, *ib. num. 12 et 13.*

Ante receptionem pallii non licet archiepiscopo,
quamvis sit consecratus in episcopum, imo etiam
possessionem acciperit, nec se archiepiscopum nomi-
nare, nec eos actus exercere, qui sunt jurisdi-
ctionis archiepiscopalis, *ib. num. 14.*

Potest tamen archiepiscopus confirmatus ante
receptum pallium ea, quæ sunt ordinis episcopalis,
demandare suffraganeis, *ib. num. 15.*

Si vero archiepiscopus jam consecratus in episco-
pum ante receptum pallium faciat ea, quæ sibi
proveniunt ex pallio circa potestatem ordinis, et
chrismatis, etc., sunt valida, sed peccat contra ca-
nones et jurâ, *ib. num. 16.*

Papa in omnibus missarum solemnibus semper,
et ubique locorum utitur pallio, archiepiscopi tamen,
primates, etc., quibus pallium concessum est in ec-
clesia tantum suæ respectivæ diocesis et provincie,
et certis duntaxat diebus, possunt illud adhibere
etiam in ecclesiis exemptis, *ib. num. 17, 18 et
19.*

Dies, quibus ipsi pallio uti possunt, generaliter
enumerantur, sed attendendi sunt dies in cujusque
privilegiis expressi, *ib. num. 20 et 21.*

Archiepiscopi, et alii jus pallii habentes, nequeunt
eo uti extra missarum solemnibus, nec extra eccle-
siam, *ib. num. 22 ad 25.*

Secundum Glossam, et alios, archiepiscopus etiam
in synodo uti potest pallio, ac probabiliter etiam
quoties ex causa solemniter irritate portatili cele-
bret, *ibid. num. 26, 27 et 28.*

In hac tamen re spectandum est, quæ sit cujus-
que ecclesie consuetudo; at nequeunt sine speciali
privilegio papa uti pallio in aliena provincia, ne-
que de consensu ejus, ad quem spectat ecclesia, vel

provincia, etiam si adsit generalis regni consuetudo,
ib. num. 29, 30, 31 et 32.

Tria requiruntur, ut archiepiscopus possit uti
pallio in aliena diocesi, et provincia, et assignan-
tur, *ib. num. 33.*

Archiepiscopus, et alii jus pallii habentes possunt
tam in sua quam in aliena diocesi et provincia pri-
vatim celebrare sine pallio, et hujus inhibitus
est in Missis defunctorum usus, *ibid. num. 34 et
35.*

Archiepiscopus nequit alteri archiepiscopo pallium
commodare, et translatus ad alium archiepiscopa-
tum non potest uti pallio priore, sed debet obtinere
novum, et hoc solum uti, *ib. num. 36 ad 39.*

Archiepiscopus mortuus vestiri debet pallio poste-
rius accepto pro secunda ecclesia, et alterum accep-
tum pro prima ecclesia debet supponi ejus capiti,
ib. n. 40.

Si archiepiscopus retineat duos archiepiscopatus
simul et semel, duo debet habere pallia, unum pro
unaquaque ecclesia, et qui renuntiavit archiepisco-
patui, non potest amplius pallio uti, quamvis trans-
feratur ad ecclesiam episcopalem: imo archiepisco-
pus, qui se archiepiscopatu abdicavit, si iterum ad
eamdem Ecclesiam eligatur, alio indiget pallio,
uti item si ab illo ad alium transferatur, iterumque
redeat ad priorem, *ib. num. 41 ad 44.*

Quid si archiepiscopus perdat pallium a papa
acceptum, vel casu igne comburatur, vel fuerit
concessum, et non ei traditum, *ibid. num. 45 et
46.*

Reprehenditur auctor circa pallii originem, et
quanam ea sit, recensetur, *ib. num. 49 et seqq.*

ARCHIMANDRITA (I, 778).

Archimandrita unde sit dictus, et in quo differat
ab abbate. Vide *verb. Archimandrita, num. 1 ad
4.*

Archimandritarum nomen, et origo pariter, *ibid.
n. m. 15 et seqq.*

Archimandrita etiam archiepiscopi dicti, *ib. num.
20.*

Archimandrite nomen maxime in usu fuit apud
Græcos in Oriente, in Italia vero cepit in usum de-
venire anno 1094, ejusque vicissitudo notatur, *ibid.
num. 5 ad 7.*

Archimandrite a patriarchis promovebantur, *ib.
num. 25.*

Jurisdictio et præminentia in loca, et subditos
Messanensis archimandritatus residet penes com-
mendatarium ex brevi Urbani VIII, *ib. num. 8.*

Dictus archimandritatus est de jure patronatus
regis, et in maxima veneratione habetur, atque in
capella pontificia potitur usu rocheti, et capæ, et
sedet primus post episcopos, *ib. num. 9 et 10.*

Palatium hujus archimandrite habitantis in civi-
tate Messanensi etiam conductitium, non fixum, nec
coherens alicui ecclesie, concurrente legitima con-
suetudine, gaudet immunitate, quemadmodum gau-
det palatium episcoporum, *ib. num. 11.*

Idem archimandrita exercens jurisdictionem in
suis subditos potest procedere ad censuras, et alias
pœnas juxta sacros canones, et constitutiones apo-
stolicas contra magistratus laicos, etc., jurisdictio-
nem ejus perturbantes, *ib. num. 12.*

Item familiares dicti archimandrite etiam ad
tempus conducti, durante servitio, gaudent privile-
gio fori; et ipse non tenetur ad personalem resi-
dentiam, *ibid. num. 13 et 14.*

Pariter idem archimandrita potest indicare con-
cursus ad beneficia curata in sua quasi diocesi va-
cantia, *ib. num. 28.*

Non potest tamen dare dimissorias ad ordines
susceptivos, *ib. num. 27.*

Neque eidem competit jus convocandi synodum,
ib. num. 29.

De archimandrita Sancti Basilii Magni Rutheno-

rum, et de Messanensi et sua diocesi, *num. 30 et
31.*

Erecto monasterio Salvatoris in commendam,
quanam fuerit archimandrite jurisdictio, *num. 32.*

Controversie inter archimandritam et priorem
Sancti Salvatoris, necnon inter Messanensem et archi-
episcopum, *num. 33, 34.*

Compositio hujusmodi litigiorum, ex quo hodie-
na archimandrite jurisdictio quæ sit ostenditur,
num. 35 et 36.

ARCHIPRESBYTER (I, 785).

Archipresbyter etymologicè explanatur, ac duplex
assignatur. Vide *verb. Archipresbyter, num. 1 ad
4.*

Archipresbyterorum origo, *ibid. num. 40 et seqq.*

Officium archipresbyteri urbani ecclesie cathedra-
lis de jure communi quale sit, et qualiter con-
veniat, et differat ab archidiacono, necnon quanam
nunc vigeant, *ibid. a num. 5 ad 11, et num. 46 et
seqq.*

Archipresbyter debet thurificari duplici ductu, sic-
uti canonici, non obstante constitutione capitulari,
cui per ceremoniale derogatum est, at eum sedem
paratam habere non convenit, *ib. n. 12 et 13.*

Archipresbyter, si non poterit, vel noluerit cele-
brare, non potest missas suo arbitrio alteri delegare,
sed dignitates, et canonici per ordinem subin-
trant in locum archipresbyteri, *ib. num. 14 et 15.*

Archipresbyteri substitutus non debet cantare
missas, quæ ad archipresbyterum pertinent, nec
locum, nec honorem incensi, et pacis ipsius reci-
pere, *ib. n. 16.*

Archipresbyter, licet sit prima dignitas, in choro
tamen cedere debet primum et digniorem locum
canonico celebranti, nec debet se intromittere in re-
gimine chori, *ib. num. 17 et 18.*

Archipresbyter vicario episcopi uti canonico in
choro, capitulo, processioneibus, aliisque actibus pu-
blicis præcedere debet, ideoque solemnibus missas
canere, aliasque functiones, quæ episcopo absente
primæ dignitati competunt, peragere potest, *ibid.
num. 19.*

Archipresbytero ratione stolis in funeralibus, non
archidiacono primæ dignitati debetur præcedentia,
et manutenendus est in sua quasi possessione cele-
brandi missas absente episcopo, non obstante con-
tradictione vicarii; atque archipresbyter collegia-
te paratus præcedit canonicis cathedralis, *ib. num.
20, 21 et 22.*

Olim in arbitrio episcopi fuit ex presbyteris eli-
gere archipresbyterum, *ib. num. 48.*

Archipresbyterorum ruralium origo, *ib. n. 49.*

Officium archipresbyteri ruralis seu foranei quale
sit, et qualiter subordinetur episcopo, ejusque vi-
cario generali, *ib. num. 23 et 24.*

Loco archipresbyteri ruralis succedit vicarius fo-
raneus; quare, nisi hoc absente, se ingerere non
debet in festorum dispensatione, *ib. n. 25 et 26.*

Archipresbyter ruralis non debet associari a pres-
byteris, et clericis, neque convenit, quod eorum di-
gnior in porta ecclesie ei porrigat aspersorium, etc.,
ib. num. 27.

Archipresbyter ruralis non habet dignitatem ec-
clesiasticam, seu personatum, et quando accedit in
cathedralem ad præstandam obedientiam episco-
po, vel ut in synodo intersit, non debet sedere in
choro simul cum canonicis cathedralis, *ib. num. 28
et 29.*

Adducuntur exemplariter quidam casus, in qui-
bus archipresbyter N. censuris fuit innodatus, et
qualiter absolutus, *ib. num. 50 ad 53.*

Archipresbyterorum basilicarum Urbis jurisdictio
abolita præterquam in iis quæ concernunt servi-
tium ecclesie et correctionem morum, *ib. num. 54,
55 et seqq.*

Quinam sint archipresbyteri basilicarum Urbis,